

ČESKÝ JAZYK – I. období (1. – 3. ročník)

Charakteristika předmětu

Ve výuce českého jazyka a literatury v prvním období (1. – 3. ročník) klademe důraz na výuku čtení a psaní. Tyto složky jsou pro žáky prvotní vědomostí a dovedností a tvoří základní prvek pro rozvoj další výuky. V návaznosti na tyto prvky si žáci v prvním, druhém a třetím ročníku osvojují základní pravopisné jevy a poznávají jazykový systém. Důležitou složkou učiva je také dovednost žáků vhodně užívat jazykových prostředků a výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky. Nezbytnou součástí výuky v prvním období jsou základy práce s literárním textem. Žáci se učí rozvíjet čtenářské dovednosti a návyky, jež jsou nezbytnou součástí výuky v navazujících ročnících.

Specifické cíle předmětu:

- Žák rozumí spisovné řeči mluvené, čtené i psané
- Žák se vyjadřuje srozumitelně, zejména mluvenou řečí, psanou formou se vyjadřuje jen v jednoduchých větách
- Žák čte správně a s porozuměním texty přiměřené délkou i obsahem
- Žák zná příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací
- Žák čte s porozuměním jednoduché naučné texty, pokouší se vyjádřit jejich myšlenky
- Žák vnímá krásu a bohatost mateřského jazyka
- Žák si vytváří vztah k literatuře
- Žák uplatňuje svou schopnost vyjadřovat se i v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech

Nejčastější formy výuky:

- Frontální výuka
- Práce ve dvojicích
- Skupinová práce
- Individuální

Metody používané při výuce:

- Dialog
- Dramatizace
- Brainstorming
- Práce s textem
- Didaktické hry
- Kooperace
- Práce s pracovním listem
- Návštěvy kulturních akcí
- Exkurze
- Mluvní cvičení
- Diktát a pravopisná cvičení

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY 1. OBDOBÍ

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA:

- Žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- Žák porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- Žák pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- Žák zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- Žák píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- Žák píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- Žák seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- čte s porozuměním jednoduché texty
- rozumí pokynům přiměřené složitosti
- dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním

- píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
- spojuje písmena a slabiky
- převádí slova z mluvené do psané podoby
- dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
- opisuje a přepisuje krátké věty

JAZYKOVÁ VÝCHOVA:

- Žák rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- Žák porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- Žák porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost
- Žák rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- Žák užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- Žák spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- Žák rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- Žák odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých, měkkých a obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ů/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- tvoří slabiky
- rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

LITERÁRNÍ VÝCHOVA:

- Žák čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- Žák vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- Žák rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- Žák pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací - při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

1. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
• Žák skládá a rozkládá slova podle sluchu • Žák poznává jednotlivá písmena ve vztahu k jim odpovídajícím hláskám, rozlišuje písmo tiskací a psací • Žák skládá a čte všechny druhy slabik • Žák skládá a čte všechny druhy slov • Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru • Žák pečlivě vyslovuje a opravuje výslovnost • Žák plynule čte slova ve větách, rozlišuje je sluchem i zrakem • Žák správně řadí slova ve větě, slabiky ve slově a hlásky ve slabice • Žák používá znaménka ve slovech i větách • Žák čte správně dlouhé a krátké samohlásky • Žák správně odpovídá na kontrolní otázky • Žák rozpozná členění textů • Žák naslouchá pohádkám, příběhům, vypráví podle obrázkové osnovy, dramatizuje • Žák recituje básničky, zná říkadla, rozpočítadla	Čtení a literární výchova: • rozvoj fonetického sluchu, sluchová syntéza, analýza • písmena malá, velká, tiskací, psací • slabiky otevřené, zavřené, trojpísmenné • skládání slov a vět • slova se skupinou dvou souhlásek, čtení slov se slabikotvornými souhláskami, slova s písmenem ě, se skupinami di, ti, ni a se shluky souhlásek • hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací • uspořádání slov ve větě • interpunkční znaménka • délka samohlásek • porozumění čteným	OSV: Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika Kooperace a kompetice MKV: Kulturní difference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita ENV: Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního	Výtvarná výchova Hudební výchova Matematika Prvouka Tělesná výchova Pracovní činnosti

• Žák využitím dramatizace získá dovednosti v tomto směru, popisuje své zážitky • Žák porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti • Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	větám • nadpis, článek, řádek, odstavec • poslech, vyprávění, dramatizace • recitace • prosba, poděkování, omluva, blahopřání, pozdrav, oslovení, vzkaz	prostředí Vztah člověka k prostředí MDV: Vnímání mediálních sdělení VDO: Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	
• Žák uvolňuje ruku, nacvičuje správné držení těla a správné držení psacího náčiní • Žák píše čáry, oblouky, zátrhy, vlnovky • Žák rozlišuje písmo psací a tiskací • Žák píše správné tvary písmen, spojuje písmena a slabiky, píše interpunkční znaménka • Žák dodržuje správné pořadí písmen, píše podle diktátu slova a jednoduché věty • Žák píše velká písmena u vlastních jmen osob a na počátku věty • Žák dodržuje úhlednost písma a zachovává hygienické a pracovní návyky	Psaní: • příprava na psaní • psaní prvků písmen a číslic • písmo psací a tiskací • psaní - písmeno, slabika, slovo • diktát slov, jednoduchých vět • velké počáteční písmeno u vlastních jmen osob a prvního slova věty	EGS: Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk	

2. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
- Žák se vyjadřuje ústně i písemně, tvoří krátké souvislé projevy, píše jednoduché věty - Žák rozlišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací - Žák řadí věty podle děje - Žák určí nadřazenost a podřazenost slov - Žák řadí slova ve větě tak, aby věta dávala smysl - Žák rozlišuje hlásky, výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek, psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách - Žák vyjmenuje řadu písmen jdoucích po sobě, řadí slova podle abecedy - Žák zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov: b - p, d -t, d' - t', z - s, ž - š, v - f, h – ch - Žák zná význam dělení slova na konci řádku - Žák aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - Žák se seznámí s názvy slovních druhů, poznává	Mluvnice: - věta jednoduchá, souvětí - druhy vět - pořadí vět v textu - věta, slovo - slovo souřadné, nadřazené, podřazené - pořádek slov ve větě - slovo, slabika, hláska, písmeno, rozdělení hlásek - abeceda - znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov - význam slabiky pro dělení slov - písmeno ě ve slovech - slovní druhy: podstatná jména, slovesa, předložky	OSV: Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika Kooperační a kompetice MKV: Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita	Výtvarná výchova Hudební výchova Matematika Prvouka Tělesná výchova Pracovní činnosti

podstatná jména, slovesa a předložky v textu Žák rozlišuje obecná a vlastní jména, procvičuje pravopis vlastních jmen osob a zvířat	vlastní jména osob a zvířat	ENV: Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí MDV: Vnímání mediálních sdělení VDO: Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru EGS: Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk	
- Žák užívá slušné oslovení, prosbu a poděkování - Žák dodržuje posloupnost děje na základě pozorování - Žák pojmenuje předměty a jejich vlastnosti	Sloh: - základní formy společenského styku - děj – základ vypravování - jednoduchý popis - adresa		
- Žák přechází k plynulému čtení textu bez slabikování - Žák čte s porozuměním nahlas i potichu - Žák umí naslouchat čtenému textu - Žák spojuje obsah textu s ilustrací - Žák vypráví, dramatizuje a domýšlí příběhy - Žák recituje básně - Žák čte pohádky, knihy o přírodě, věcech, vypráví o nich	Čtení a literární výchova: - plynulé čtení jednoduchých textů - slovní přízvuk - čtení hlasité a tiché - soustředěný poslech čtených textů, poezie, prózy - text a ilustrace - vyprávění, dramatizace pohádek a povídek - báseň, verš, rým - individuální četba		
- Žák píše písmena a číslice podle normy psaní - Žák správně spojuje písmena a slabiky - Žák používá znaménka ve slovech i větách	Psaní: - tvary písmen abecedy - písmena Q,X,Y,W		

• Žák opisuje a přepisuje jednoduché texty, užívá velká písmena ve slovech i ve větě	• spojování písmen, slabik • umísťování diakritických znamének • opis, přepis		
--	---	--	--

3. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
- Žák určí věty a souvětí - Žák spojuje věty, doplňuje souvětí - Žák třídí slova podle významu, vyhledává slova souznačná a protikladná - Žák rozlišuje slabiky, hlásky, určuje počet slabik - Žák vyslovuje slova se správným přízvukem - Žák pamětně zvládá vyjmenovaná slova, používá vědomosti v praktických cvičeních - Žák určí ve větě podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, předložky - Žák skloňuje podstatná jména, rozlišuje číslo jednotné a množné, rody - Žák uvědoměle praktikuje pravopis, psaní jmen měst, vesnic, hor, řek - Žák určí osobu, číslo a čas, časuje slovesa ve všech časech	Mluvnice: - věta jednoduchá a souvětí základní skladební dvojice - nauka o slově - slovo a skutečnost, synonyma, opozita, slova příbuzná - hláskosloví, stavba slova - vyjmenovaná slova po b, l, m, p, s, v, z - slovní druhy - ohebné, neohebné - podstatná jména - skloňování - slovesa - pojmenování děje, tvary sloves, časování - vlastní jména míst (obce, řeky, hory)	OSV: Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika Kooperační a kompetice MKV: Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita	Výtvarná výchova Hudební výchova Matematika Prvouka Tělesná výchova Pracovní činnosti

• Žák procvičuje slovosled, vybírá vhodné prostředky • Žák sestaví nadpis a člení projev, pojmenovává předměty a děje • Žák tvoří otázky, vypravuje podle obrázků • Žák popisuje ústně i písemně jednoduché předměty a činnosti • Žák je schopen využít jednoduchou osnovu • Žák požádá o informaci, podá stručné informace (i telefonicky), uvítá návštěvu a rozloučí se, sděluje přání, pozdravy, píše pohlednice, dopis	Sloh: • stylizace a kompozice • jazykové prostředky • členění jazykového projevu, souvislé jazykové projevy • otázky a odpovědi • vypravování, popis • osnova • společenský styk a jeho formy	ENV: Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí MDV: Vnímání mediálních sdělení VDO Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	
• Žák čte plynule věty a souvětí, člení text • Žák čte rychle, s porozuměním, předčítá, využívá čtenářské dovednosti • Žák chápe četbu jako zdroj informací • Žák vypráví pohádky, povídky, dramatizuje, domýšlí příběhy, vyjadřuje své postoje k přečtenému • Žák se orientuje v textu dětských knih, charakterizuje literární postavy, vyjadřuje své postoje ke knize • Žák se seznamuje s poezií, prózou, divadlem, literaturou uměleckou a dětskou, výtvarným	Čtení a literární výchova: • plynulé čtení, členění textu • rychlé čtení, tiché a hlasité • četba jako zdroj poznatků o přírodě, současnosti a minulosti • práce s literárním textem • besedy o knihách, základy literatury	VMEGS Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk	

doprovodem i ilustracemi, odstraňuje nedostatky			
• Žák píše čitelně, úhledně, přiměřeně rychle, provádí kontrolu vlastního projevu • Žák napíše krátký dopis, adresu, vyplní formulář	Psaní: • upevňování správných tvarů písmen • úprava zápisu, kontrola vlastního projevu • dopis, adresa, vyplňování formulářů		